

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. III. Quænam Deo sit ratio videndi futura libera absoluta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

CONTROVERSIA III.

Quenam DEO sit Ratio videndi futura libera absoluta.

256. Elebris est sententia Thomistarum quorundam post Cajetanum, futura contingentia ideo videri à Deo ab aeterno, quia sunt Deo praesentia ab aeterno: quodcumque autem aliquid praesens est perfectissimo intelligenti, est ab illo cognoscibile. Existimant hanc esse sententiam S. Thomae q. 14. a. 13. in C.

Verum hac sententia, prout à suis authoribus traditur, communiter & merito rejicitur. Aliud enim est, futura in tempore coexistere aeternitati Dei, quae identificatur ipsi Deo, & est indivisibilis: aliud; accipere denominationem existentis ab aeterno ab aeternitate Dei: adeoque esse Deo praesens ab aeterno, seu per totam aeternitatem: hoc posterius enim tam falsum est, quam falsum est, me per hoc, quod hic coexistam Deo & eius imminentiari, hocipso etiam esse ubique.

257. Aliqui non ignobiles Thomistae explicant Angelicum Doctorem, quod plus non asseruerit, quam quod creaturae sint Deo praesentes ab aeterno *objective*, hoc est per sui cognitionem. Ita Hervaeus, Dominicanus, ducentis annis Cajetano antiquior, & post mortem S. Thomae sui Ordinis Generalis, in 1. dist. 38. q. 5. §. quantum ad 3. & Agidius Romanus S. Thomae auditor, in libro Apologetico pro S. Thoma.

258. Verum, nisi huic interpretationi aliud addatur, argueretur S. Thomas petitioni Principii, reddendo pro ratione quod erat in quaestione. Quaestio enim erat, quare Deus cognoscat futura? ad quam, secundum hanc interpretationem respondisset S. Thomas: Quia illas ab aeterno cognoscit.

259. Ut ergo mentem S. Thomae sincerè aperiamus, oportet ipsum audire. Licet, inquit, contingentia fiant in actu successive, non tamen Deus successive cognoscit contingentia prout sunt in suo esse, sicut nos, sed simul: quia sua cognitio mensuratur aeternitate, sicut etiam suum esse: aeternitas autem simul tota existens ambit totum tempus: unde omnia quae sunt in tempore, sunt Deo ab aeterno praesentia, non solum ea ratione quae habet rationes rerum apud se praesentes, ut quidam dicunt, sed quia eius intuitus fertur ab aeterno super omnia prout sunt in sua praesentialitate. Unde manifestum est, quod contingentia & infallibiliter à Deo cognoscuntur, in quantum subduntur divino conspectui secundum suam praesentialitatem, & tamen sunt futura contingentia suis causis comparata. Hac S. D. ad cuius mentem

260. DICO I. Ex reali praesentia actuum liberorum in certa temporis differentia cum indivisibili aeternitate & immutabilitate Dei, infallibiliter infertur eorum scientia divina ab aeterno, & seclusis omnibus aliis hac praesentia seu pra-

sentia esset sufficiens ratio cognoscendi ab aeterno huiusmodi actus liberos in tempore futuros.

261. Probatur & explicatur conclusio. Quando nostri actus liberi existunt in tempore, tunc Deus eorum existentiam ignorare non potest, adeoque necessario cognoscit, alioquin Deus ignoraret quid ageret; influeret enim in illas ipsas operationes, & tamen hoc nesciret. Si ergo Deus tunc scit istas operationes quando fiunt, hoc ipso necessarium est, eas scivisse ab aeterno: nulla enim divina scientia potest incipere in tempore: ergo quidquid Deus scit in quocunque determinato tempore, illud hoc ipso scivit ab aeterno. Ergo ex scientia nostrorum actuum liberorum in tempore legitime infertur Praescientia eorum ab aeterno.

262. Hinc colliges, quo sensu verum sit effatum S. Thomae, quod ea quae sunt aeternitati Dei indivisibili praesentia in tempore, sint Deo praesentia ab aeterno: hoc, inquam, non est intelligendum formaliter, sed aequivalenter, juxta explicationem datam.

263. DICO tamen secundò. Hac praesentia priori conclusione explicata, non est prima & fundamentalis radix seu ratio determinans Deum ad videndos hos actus liberos futuros. Probo Conclusionem. Possum antecederet ad futuritionem absolutam horum actuum, assignare in Deo respectum transcendentalem ad illos actus, habentem indispensabilem connexionem cum futuritione eorumdem, & qui, salva libertate sit causa futuritionis eorumdem: ergo vera est conclusio. Probo antecedens, supponendo aliqua quae infra traditur sum. 1. Quod antecederet ad omne decretum Dei, detur in Deo Scientia Media seu conditionata de nostris liberis actibus sub conditione futuris. 2. Quod dependenter ab hac scientia media eliciat Deus decretum praedefiniens nostros actus positivè, vel negativè, quo videlicet decreto vult Deus dare hoc determinatum auxilium, in his circumstantiis, in quibus per scientiam mediam videt secuturum talem effectum, & libertatis actum. Hoc inquam, decretum ex proprio tendendi modo praesupponit scientiam mediam: dicit enim: Dabo hoc auxilium, quia video secuturum talem actum (si quidem actus sit bonus) vel: non obstante quod secuturus sit talis actus (si actus non sit bonus). 3. Suppono, hoc decretum esse Deo adaequatè intrinsicè & identificatum. 4. Suppono, illud quidem esse causam actus, quia actum intendit aut permittere, volendo dare tale auxilium, quod est immediata causa actus, non tamen per illud laedi libertatem actus: quia sicut scientia media, ita & illud decretum, utpote essentialiter pendens à scientia media, est à nobis impeditibile, modo jam superius explicato. Hac omnia in decursu declarabuntur: quibus nunc suppositis, evidenter deducitur, huiusmodi decretum praedefiniens esse sufficiens motivum videndi in illo actum praedefinitum futurum, cum quo est connexum.

264. DICO 3. Si non darentur in Deo prædefinitiones nostrorum actuum, tunc ratio videndi futura absoluta in seipsis, esset Infinitas Dei, cui deberetur Scientia cognoscens ab æterno omnes veritates. Probat. Nam, ut in sequenti controversia videbimus, ad hanc infinitatem recurrendum omnino est, quando redditur ratio, cur Deus cognoscat futura conditionata nunquam exstitura: ergo si in Deo nullus daretur respectus determinatus ad futura absoluta, sufficeret Infinitas Dei ad ea quoque in seipsis videnda.

CONTROVERSIA IV.

Utrum præter possibilia, & absolute futura, cognoscat Deus etiam conditionate futura.

§. I.

Premittuntur aliqua pro statu Controversiæ intelligendo.

265. Conditionate futura, seu melius, propositiones de futuris sub conditione, expressæ per particulam, *Si*, possunt esse quadruplicis generis. Primum genus earum est, quæ aliquid affirmant sub conditione habente physicam connexionem cum obiecto affirmato, vocanturque *Illative*: quia perinde est, ac si unum ex alio inferres, ut: *Si sol est in hemispherio nostro, dies est: si ignis applicetur stupæ, comburitur, &c.* De his non est præsens controversia.

266. Secundum genus est earum propositionum conditionalium, quas formare possumus de rebus omnino disparatis, quarum una non esset occasio vel causa alterius, etiam si illa existeret: ut; *Si Turca dormiret, ego studerem: si nunc cantaret Gallus, nasceretur Antichristus post centum annos.* Neque istæ spectant ad præsentem questionem. Nam, ut etiam observat Cardinalis Pallavicinus c. 41. à n. 318. Deus non habet peculiarem scientiam hypotheticam sub huiusmodi hypothesis impertinentibus: quia non magis videt meum studium futurum si Turca dormiret, atque videret, si non dormiret, & cætera invariata manerent, quia somnus Turcæ non pertinet ad principium proximum mei studii.

267. Tertium genus est, propositionum conditionalium sub conditione impossibili. Sed neque de istis solliciti erimus: quidquid enim specialis difficultatis habent, ad philosophos spectat.

268. Quartum itaque genus est earum propositionum, quæ aliquid affirmant futurum sub conditione, cum qua quidem non habet necessariam connexionem, illa tamen conditio si existeret, esset contingenter futura occasio alterius;

exempli gratiâ: *Si Petrus loqueretur cum tali Persona, peccaret morosa delectatione: Si verò audiret talem concionatorem, ageret penitentiam.* De his est præsens controversia, an, & quomodo veritates huiusmodi à Deo cognoscantur.

269. Porro veritates huiusmodi conditionales iterum sunt in duplici differentia, nam aliquæ nunquam ponentur, eò quod conditio, sub qua affirmantur, nunquam ponetur: aliquæ contra defacto ponentur, quia conditio purificabitur. Prius tamen est, prioritate Logicâ, aliquid esse sub conditione futurum, quam esse futurum absolute: posset enim futuritio conditionata esse vera, etiam si futuritio absoluta esset falsa ex defectu conditionis. Quapropter veritates istæ conditionales non sunt quidem exclusivæ futuritionis absolutæ, sunt tamen præcisivæ, quia considerantur præcindendo à futuritione absoluta, & ab eo quod conditio sit ponenda.

§. II.

Utrum Deus actus nostros liberos, sub conditione futuros, tantum conjecturaliter cognoscat.

270. Quidam haud ignobiles Thomistæ, quorum placita fideliter refert P. Aldrete d. 27. s. 1. contra querelas Joannis de S. Thoma, negarunt, Deum habere certam scientiam de huiusmodi conditionatis actibus & eventibus, sed solum conjecturalem; non quasi existimarent, Deum habere probabile & errori obnoxium iudicium (absit hoc à viris egregiè doctis) sed quod Deus evidenter, & per scientiam simplicis intelligentiæ judicer, in his circumstantiis probabile esse, quod hic actus sit futurus. Hoc putant colligi posse ex particula *Fortè*, quæ legitur quandoque adjecta, ut Genes. 3. *Ne fortè sumat de ligno vite.* Math. 11. *Fortè mansissent usque in hanc diem.*

271. Verum ab hac sententia posteriores Thomistæ merito recesserunt. Est enim teste Stapletono, hæc interpretatio Calvinii, & nimium quantum abhorrens à divina sapientia, quæ interroganti, quid certò futurum esset si hoc vel illud poneretur, non posset respondere nisi per verbum, *Nescio.*

272. Fundamentum ex particula *Fortè* desumptum, admodum leve est. Nam imprimis hæc particula in Scriptura, loquente nomine Dei, non significat ignorantiam loquentis, sed indicat libertatem & difficultatem in ipso eventu, teste S. Augustino Tract. 27. in Joannem, in illa verba. *Si me sciretis, forsitan & Patrem meum sciretis.* Cum dixit, inquit S. P. Forsitan, non dubitat, sed increpat; dubitationis verbum est, cum dicitur ab homine, ideo dubitante, quia nesciente: quando verò dicitur à Deo, cum Deum nihil lateat, illa dubitatione arguitur infidelitas, non opinatur Divinitas. Eodem modo S. Hieronymus in cap. 27. Hieremias dixit: *ambiguum Forsitan*